

עין איה

באמת, המכשרת את הנפש לכח השפעה של עין רעה מרפיונה וכשלון כחה הפנימי.

ע"כ לנקוט זקפא דידיה דימיני, שמוציא אל הפועל פעולותיו המתחסנות על מטרת השכל, בידא דשמאלא, להראות יחש השכליות כולן אל צד המעשי שבאדם, ובוזה ימצא סקירה כללית למגמת השכל בעולמו הפנימי. זקפא דידיא דשמאלא, הכח המוציא אל הפועל עסקי המעשים הגופניים, בידא דימינא, להשלימם לפי תכונת השכל וחביעותו. וכשיהי' אדם שלם, שהשכל וכל סעיפיו ופעולות הכחות מכחו ומכח תולדותיו, והמעשים על כל עניניהם וסעפותיהם, יהיו נארגים בארג אחד ע"פ הכרה פנימית, תתחזק נפשו (כשלימה) [כשלימות] פנימית ולא תוכל יד השפעת זולתו לגעת בו לרעה.

והנה כח החוזה הנפשי הפנימי מצינו באמת כיוסף באופן מאד נעלה בניסונו. עלם יפה תואר, עבד, שתהי' גפשו חזקה כ"כ עד שהצדק הפנימי של הקריאה: "ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת ותטאתי לאלהים"⁹, יהי' חזק כ"כ מבלי תת כח לפעולה של השפעת אדונתו, הוא כח נעלה פנימי מאד, עד שזכה באמת עי"ז להנחיל ג"כ לבניו את אותה ההכנה של החוזה הפנימי מבלי שאת פנים אל העולם החיצוני, במקום שהוא עומד לשטן על העולם הפנימי. ע"כ הוא שטנו של עשו¹⁰, "ובית יוסף להבה ובית עשו לקש"¹¹, שעשו אינו יוצא את חובת מרכז עולמו כ"א ע"פ ההשפעה החיצונה לכדה. כי במה תוכל החרב להיות למרכז החיים, אם לא שכבוד המדומה של גבורים שופכי דם יגדיל עקב¹² על היושר והצדק הפנימי. הוא אדום וארצו אדומה¹³, אין לך צבע הפועל ככה בחיצוניותו לגרות את עצבי הראות כצבע האדום¹⁴, אבל פורע פרעות בסדרי העין פנימה. ובאשר יחש כלל ישראל גדול הוא אל יוסף, ובפרט שע"י עירוב המשפחות א"א כלל כמעט שיהי' אדם מישראל שלא נתערב בו מאומה מגזע יוסף, ובוזה נתברכו להיות "בכור שורר הדר לו וקרני ראם קרניו"¹⁵ היינו יופי עם גבורה, מתאים לגבורה, לא יופי המחליש את הגבורה הפנימית האמיתית,

עצמו בעושר פנימי, להשלים את הכרתו הפנימית על כל אופק החיים שלו, באופן שלא יהי' צריך להשלימם מצד הכרח מנהגי זולתו, שאז כבר הוא משחעבר להשפעתם במדה יחירה.

מובן הדבר שאין הדרכה זו חולקת על ערך השלום ושיווי הדיעות וההתרחקות ממחלוקת, ושיווי הנהגות המקום שהוא בו, שהם ראשי אשיות החברה האנושית והלאומית, כ"א שיהיו כל אלה תוצאות הכרתו הפנימית, שכך הוא ראוי לפי היושר והצדק, ע"פ דרכה של תורה ומצותיה, שיתנשא לקיימה באהבה גמורה וחפץ עליון וקדוש, השוכן עמך בנפש פנימה. וה(ה)שלמה זו של ההשקפה תבא בהראותו לנפשו את קשר החיים המעשיים והשכליים, איך הם קשורים זה בזה וצריכים זה לזה, ושראו להכיר שהכח הפנימי המוציא אל הפועל את המעשים השכליים, יהי' בגלל ההשלמה המעשית ביחש הגופניות. כי הקנינים השכליים כשישאר בלתי מכוונים למעשה יאבדו תכליתם⁵, ואז, מבלי משים, תמצא להם מקום אותה התכלית המדומה, המוצאת קן בנפשות החלושות, ליחש המרכז אל צד השפעת הבריות החיצוניות עליו, שהוא מאבד כל טוב פנימי ועושק כל כח הגון מכשרון ומוסר ויראת ד' טהורה⁶, עושה את האדם לחנף ויהי' בנאווה חיצונית ועבודת של שפלות פנימית. וכן הכח המוציא אל הפועל את המעשים הגופניים, צריכים למצא להם מרכז עולמו השכלי הפנימי. אז, למשל, כאשר יעסוק בתורה יהי' למען ידע את המעשה "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם"⁷, וכאשר יעמול לצבור הון יהי' למען תעודת הטוב והצדק, לכלכל נפשו ונפשות ביתו בכבוד מבלי שיהי' למשא על אחרים, ולמצא ידו לו להרכות צדקה וחסד ביד גדיבה. אמנם בהנתק קשר פעולות השכל מעסקי המעשה, ותכלית המעשית אל הפועל ממגמת השכל, אז ימצא לו ציור חלוש וכחוב לעשות את תורתו לעטרה של ציצת נובל⁸ לכבוד המדומה של השפעת זולתו עליו, והמעשים יהיו ג"כ משועבדים למגמות כאלה שמהן מקור לכל חלישות נפשית, ושיעבוד של שלילת שליטת עצמו על נפשו

5. מורה הנבוכים, ח"ב, פל"א. 6. תהילים יט, י. 7. ויקרא יח, ה. ועיין עין איה, שבת, ב קעב, ח"א, עמ' 156.
8. ישעיה כח, ד. 9. בראשית לט, ט. 10. ב"ר עג, ז. 11. עובדיה א, יח. 12. עפ"י תהילים מא, י. 13. ב"ר טג, יב.
14. עיין שו"ע יו"ד סי' קעח, טע"א, דמ"א וש"ך שם ס"ג, בשם מהרי"ק שורש פח. 15. דברים לג, יז.